

Н. А. Рикало, Ю. М. Береговенко

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

МОЛЕКУЛЯРНІ МЕХАНІЗМИ ПРОЛІФЕРАЦІЇ КЛІТИН ПЕЧІНКИ ЩУРІВ ПРИ ХРОНІЧНОМУ ТОКСИЧНОМУ ГЕПАТИТІ ТА ПАТОГЕНЕТИЧНІЙ КОРЕКЦІЇ ЛІЗИНОПРИЛОМ

ВСТУП

Хронічні захворювання печінки залишаються актуальною проблемою медицини сьогодення. Удосконалення патогенетичної терапії потребує проведення наукових досліджень з вивчення молекулярних механізмів розвитку даної патології.

Метою дослідження було вивчення впливу лізиноприлу на внутрішньоклітинні механізми проліферації клітин печінки щурів при хронічному токсичному гепатиті (ХТГ).

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Експериментальні дослідження проведені на 34 білих лабораторних статевонезрілих щурах: 1-ша група – контроль (n = 10); 2-га – ХТГ (n = 12), змодельований інтрагастральним введенням CCl_4 та етанолу (Рикало Н. А., 2009); тваринам 3-ї групи (n = 12) паралельно з гепатотоксинами щодня протягом шести тижнів у лікувально-профілактичному режимі (О. В. Стефанов, 2001) інтрагастрально вводили «Лізиноприл» (ТОВ «Астрафарм») із розрахунку ED_{50} (Ю. Р. Риболовлева, 1979). Після виведення тварин з експерименту печінку негайно вилучали, у стерильних умовах зі свіжого матеріалу вирізали шматочки тканини печінки, який негайно промивали стерильним 0,9 % NaCl і поміщали у фосфатно-сольовий буфер рН 7,4 (Sigma) при температурі +4/+8 °С. Для дослідження фаз клітинного циклу суспензії ядер з клітин печінки одержували за допомогою набору «CyStain

DNA» («Partec», Німеччина) відповідно до протоколу-інструкції виробника. З кожного зразка нуклеарної суспензії аналізувалося більше 20 тисяч подій. Цитофлуориметричний аналіз проводився на багатофункціональному науково-дослідному проточному цитометрі «Partec PAS» фірми Partec (Німеччина) у НДЦ ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Проведені цитофлуориметричні дослідження показали достовірне зростання індексу проліферації (PI), який є сумою показників фази синтезу ядерної ДНК (S) та інтервалу G_2M (постсинтетична та мітотична фаза) у відсотковому співвідношенні, на 23 % у печінці тварин, які не отримували лікування (p < 0,01 у порівнянні з контролем). Це свідчить про активацію механізмів репаративної регенерації клітин печінки у відповідь на хронічну альтерацію, спричинену тривалою дією гепатотоксинів. На тлі одночасного введення гепатотоксинів та лізиноприлу PI зменшався на 43 % у порівнянні з ХТГ (p < 0,01), що відбувалося за рахунок збільшення відсотка ядер гепатоцитів із диплоїдним набором ДНК на 17 % (p < 0,05) з одночасним зменшенням синтетичних процесів у ядрах гепатоцитів. Це, на нашу думку, є ознакою репаративної регенерації тканини печінки за механізмом проліферації та вказує на позитивний ефект препарату при лікувально-профілактичному введенні і потребує подальших досліджень.